

Det Europæiske Regionsudvalgs udtalelse om modeller for lokalt energiejerkskab og de lokale energifællesskabers rolle i energiomstillingen i Europa

(2019/C 86/05)

Ordfører: Mariana GÂJU (RO/PES), borgmester i Cumpăna (distriktet Constanța)

Basisdokument: Anmodning om udtalelse fra det østrigske EU-formandskab

POLITISKE ANBEFALINGER

DET EUROPÆISKE REGIONSUDVALG

Hovedkonstateringer

1. Det Europæiske Regionsudvalg anerkender, at energisektoren spiller en central rolle for den økonomiske og sociale udvikling, og at borgernes livskvalitet, den økonomiske vækst og et givent lands økonomiske konkurrenceevne kun kan sikres, hvis det råder over energi til overkommelige priser og med mindst mulig miljøvirkning;
2. understreger, at energi er en vigtig faktor i lokalsamfundenes økonomi, eftersom den indgår i produktionsomkostningerne for industri og tjenesteydelser på lokalt niveau og har betydning for husholdningernes købekraft. Levering af en energiydelse indebærer at opfylde grundlæggende behov med hensyn til opvarmning, varmt vand, klimakontrol, tilberedning og opbevaring af fødevarer, adgang til information osv.;
3. understreger, at fællesskabsinitiativer, der er baseret på lokale samarbejds løsninger, kan komme fra fysiske personer eller grupper af fysiske personer, mindre virksomheder, lokale myndigheder eller husholdninger, som kan agere på egen hånd eller som led i en organisation. Lokale energifællesskaber kan spille en vigtig rolle for energiomstillingen og stimulere udviklingen af bæredygtige energiteknologier, som er til gavn for lokalsamfundene og for hele EU;
4. bemærker, at omstillingen i retning af, at lokale administrative organer helt eller delvis overtager ansvaret for energisystemerne, går via en genkommunalisering, decentralisering af tjenesterne og deltagelsesbaseret styring i form af partnerskaber eller energikooperativer, som certificeres gennem en styrkelse af borgerinitiativer på energiområdet;
5. bemærker, at lokale energiinitiativers organisationsmæssige struktur juridisk kan tage form af bl.a. partnerskaber med lokalmyndighederne [herunder offentlig-privat partnerskab], kooperativer, lokalfonde, selskaber med begrænset ansvar, non-profit-virksomheder, ejendomsforeninger og kommunalt ejerskab;
6. er enig i, at lokale energifællesskaber kan sikre en effektiv forvaltning af energien i lokalsamfundet, hvilket omfatter produktion, distribution og forbrug af elektrisk energi, eller hvad der har at gøre med (bymæssig) opvarmning og nedkøling med eller uden sammenkobling/tilslutning til lokale distributionssystemer;
7. finder, at energifællesskaber kan råde over muligheder for at involvere borgerne i energiomstillingen og dermed i den bæredygtige økonomi, dvs. fremme indførelsen af bæredygtige energiteknologier, med de fordele, dette har for lokalsamfundene og overførslen af ansvaret i forhold til CO₂-aftrykket;
8. minder om, at lokalt energiejerkskab indgår i en politisk bevægelse til fordel for energiomstillingen med specifikke politikker med henblik på udvikling af vedvarende energikilder på alle forvaltningsniveauer;

9. bifalder, at der på EU-niveau indføres en juridisk og reguleringsmæssig ramme for oprettelse og drift af lokale energifællesskaber samt disses adgang til energimarkedet. Udvalget minder om, at det er vigtigt at garantere, at klare definitioner og regler skaber sikkerhed, således at lokale energifællesskaber kan bidrage konstruktivt under en retfærdig energiomstilling, og det opfordrer medlemsstaterne til at udnytte disse fællesskabers fulde potentiale. Med henblik derpå skal de have adgang til finansieringsinstrumenter og/eller partnerskabsordninger, idet hensigten er at reducere risici forbundet med investeringer i lokale energifællesskaber og fjerne eventuel forudindtaget over for disse fællesskaber;

10. bemærker, at energikooperativer (juridisk organisationsstruktur — lokalt initiativ), som økonomisk og juridisk er en unik ejerskabsmodel, har til formål at skabe fordele på lokalt plan og er i stand til at levere ydelser på energiområdet, som f. eks. produktion af energi på grundlag af vedvarende og rene kilder eller kilder af ekstern oprindelse med henblik på eget forbrug eller salg, besiddelse og drift af systemer til lagring, mikronetværk og distributionsinfrastrukturer samt iværksættelse af energieffektivitetsforanstaltninger;

11. finder, at energikooperativer kan bidrage til decentralisering, åbning og demokratisering af energisystemerne og dermed kan have en positiv virkning for den bæredygtige sociale og økonomiske udvikling i lokalområdet, samtidig med at de bidrager til bekæmpelsen af energifattigdom og fremmer skabelsen af arbejdspladser i lokalsamfundet;

12. bemærker, at udnyttelsen af vedvarende energikilder i de fleste medlemsstater stimuleres af støtteordninger, der tager hensyn til særlige lokale og regionale forhold. Visse lande har givet prioriteret adgang, og andre har garanteret adgang på rimelige vilkår. Desuden findes der flere metoder til at støtte og forenkle den administrative godkendelse af mindre vedvarende energiinstallationer, også inden for rammerne af regionale og lokale programmer;

13. anbefaler, at der foretages en rationalisering af de forskellige nationale støtteordninger, så vidt muligt på EU-plan, så det sikres, at de kan bidrage til at indfri målene for bæredygtig udvikling, Parisaftalens mål og målsætningerne for den europæiske energiunion;

14. erkender, at det er nødvendigt at udvikle en styrket politik, som kan maksimere effektiv anvendelse af biomasse, der bidrager til en reduktion af drivhusgasemissionerne, og anbefaler, at der tilskyndes til en optimal udnyttelse af biomasseaffald fra samtlige økonomiske og sociale sektorer i energiproduktionen på mellemlang og lang sigt;

15. anbefaler, at den politiske og lovgivningsmæssige ramme for omdannelsen af energiinfrastrukturen videreudvikles i tæt sammenhæng, så man kan udvide sammenkoblingerne på lokalt, regionalt og grænseoverskridende plan og sikre en større lagringskapacitet og intelligente netværk til forvaltning af efterspørgslen efter energiforsyninger i et system med en betydelig andel vedvarende energi.

Konklusioner og anbefalinger

16. Det Europæiske Regionsudvalg opfordrer til, at lokalt energiejerkskab bliver en realitet gennem iværksættelse af relevante politikker for energi, der kommer fra vedvarende kilder, og energiomstilling, idet der sikres mekanismer for økonomisk støtte til vedvarende energi;

17. efterlyser en tættere koordinering mellem EU's og medlemsstaternes regional- og energipolitikker for at udnytte de betydelige fordele for bæredygtig regionaludvikling, der kan opnås ved omstillingen til vedvarende energi, herunder decentralisering af energisystemerne, og den reducerede afhængighed af (hovedsagelig importeret) fossilt brændsel;

18. opfordrer til, at der indføres regler, der sikrer, at lokale energifællesskaber har ikkediskriminerende adgang til markederne, således at man kan promovere disse ved hjælp af politikker og regler, der tager højde for deres rolle og specifikke behov, iværksætte politikker/regler, der fremmer lokalt/regionalt samarbejde, indføre forenklede og forholdsmæssige reguleringsmæssige og administrative procedurer og lette adgangen til teknisk og økonomisk information, retningslinjer og finansiering;

19. opfordrer medlemsstaterne og EU til at foreslå og iværksætte forskellige fælles former for lokalt energiejerkskab, eftersom de lokale energifællesskaber i nogle medlemsstater møder udfordringer med hensyn til deres virkemåde og opnåelsen af resultater på lokalt plan, som f.eks. regler, som er inkohærente og heterogene i forhold til markedsudviklingen, nationale strategier og programmer, som er mangelfulde med hensyn til støtte til lokale eller regionale energifællesskaber, og kompleksiteten af den administrative og reguleringsmæssige ramme for nye aktører på energimarkedet.

A. *Anbefalinger til EU's beslutningstagere*

20. Det Europæiske Regionsudvalg mener, at EU-lovgivningen bør fastsætte rimelige betingelser og minimumskrav for at fremme lokale energifællesskaber, således at EU kan blive et eksempel på dette område;

21. anbefaler, at de politiske instrumenter på EU-niveau og den nationale lovgivning, der omsætter/supplerer EU-lovgivningen, udformes på en sådan måde, at det gavner udviklingen af lokale energifællesskaber, herunder energikooperativer;

22. anbefaler, at man sørger for, at omsættelsen i medlemsstaterne af definitionerne på »vedvarende energifællesskab« og »lokalt energifællesskab«, eller andre funktionelle begreber såsom kommunale energiselskaber, kooperativer, foreninger osv., foregår hensigtsmæssigt og funktionelt for at sikre, at disse organisationer har adgang til energimarkedet, og at der tages hensyn til deres behov, herunder med hensyn til støtte og eventuelt andre incitament.

Videreførelse af en stabil politisk kontekst for at fremme vedvarende energi

23. Det Europæiske Regionsudvalg konstaterer, at lokale energifællesskaber ofte er involveret i produktion, levering, distribution eller forbrug af energi fra vedvarende kilder;

24. konstaterer, at de lokale energifællesskaber for at finde finansiering og forvalte de risici, som deres aktiviteter er forbundet med, systematisk benytter sig af offentlige støtteordninger for vedvarende energi. Imidlertid har EU's beslutningstagere tilkendegivet, at de støtteordninger, der ikke er baseret på tilskud, og som er uafhængige af markedet (f. eks. med faste tariffer), vil blive ophævet;

25. mener, at et skift til markedsbaserede støtteordninger og udbud kan mindske de økonomiske ressourcer, som lokale energifællesskaber råder over, eller endog holde disse uden for markedet, hvis der indføres komplekse krav i udbudsprocedurerne;

26. mener, at iværksættelsen af specifikke støttemekanismer bør være hver medlemsstats ansvar, og at EU's regler og politikker ikke bør begrænse den støtte, der ydes til energi fremstillet af vedvarende kilder i medlemsstaterne, til økonomiske foranstaltninger, hvad enten disse er markedsbaserede eller ej.

Indførelse af regler for energimarkedet, der kan understøtte omstillingen af energisystemet i alle dens aspekter

27. Det Europæiske Regionsudvalg anmoder indtrængende om, at detailmarkederne for elektricitet gøres mere dynamiske og konkurrencedygtige, og understreger, at for at forbrugerne kan drage fordel af liberaliseringen af energimarkedet, og at de lokale energifællesskaber kan bidrage til et diversificeret og fleksibelt marked, er det vigtigt at følge koncentrationsgraden på engros- og detailmarkedet for elektricitet og undersøge forskellige markedsaktørers økonomiske og finansielle magt og indflydelse;

28. anser det for stærkt ønskeligt, at man i forbindelse med forbedringerne af EU's nuværende lovramme i kraft af forslagene i den nye lovpakke om ren energi, herunder forslagene om det nye direktiv om det indre energimarked, anerkender de lokale energifællesskabers rolle og medvirken i energisystemets funktion i deres egenskab af energiproducent, -distributør og -forbruger, samt at reglerne udvides til alle de lokale energifællesskabers ydelser, som f.eks. energieffektivitet, energilagring, forvaltning af lokale distributionsnet og afbalancering af energisystemet;

29. anbefaler, at reglerne og de administrative procedurer for mindre producenter af energi fra vedvarende kilder og lokale energifællesskaber forenkles, så det sikres, at de administrative byrder og de direkte og indirekte omkostninger ikke diskriminerer disse markedsaktører, der som regel er anderledes energiselskaber;

30. mener, at regler og bestemmelser ikke bør begrænse de muligheder, som indehavere af små energikapaciteter — fremstillet med udgangspunkt i vedvarende kilder eller lokale energifællesskaber — har for at sammenlægge deres produktion og levere energi på samme måde som specialiserede selskaber, herunder gennem nyskabende initiativer som f. eks. virtuelle kraftværker.

Sikring af de forskellige politikkers homogenitet og kohærens

31. Det Europæiske Regionsudvalg ønsker, at bestemmelserne i EU's forskellige retsakter behandler og promoverer lokale energifællesskaber på en måde, der er kohærent, og som tager hensyn til begreberne »lokalt energifællesskab« og »vedvarende energifællesskab«.

B. Anbefalinger til medlemsstaternes beslutningstagere

32. Det Europæiske Regionsudvalg anbefaler stærkt, at EU's lovgivning omsættes hurtigt, at der iværksættes en fælles energipolitik, og at de nationale beslutningstagere fastlægger nationale målsætninger og specifikke incitamenter for lokale energifællesskaber.

Anerkendelse af lokale energifællesskabers rolle og specifikke behov i de relevante nationale lovgivninger og politikker

33. Det Europæiske Regionsudvalg konstaterer, at lovpakken om energi i almindelighed, og ren energi i særdeleshed, peger på foranstaltninger til fordel for anerkendelse af lokale energifællesskabers rolle i energiomstillingen på EU-niveau, og at medlemsstaterne i denne sammenhæng bør indføre lignende bestemmelser vedrørende disse fællesskaber, som tager hensyn til de specifikke nationale behov.

Etablering af politikker og regler, der fremmer lokale energifællesskaber og lokalt samarbejde

34. Det Europæiske Regionsudvalg anmoder indtrængende om, at de nationale beslutningstagere fastlægger tilgængelige politikker/regler for at fremme lokale energifællesskaber, som vil gøre det muligt:

a) at sikre, at mindre energiproducenter får adgang til energimarkedet og specifik infrastruktur

b) at fremme mindre lokale og regionale producenters energiprojekter på lokalt plan;

35. understreger, at det vil være ønskeligt, at man fastsætter regler om de eventuelle fordele, således at det sikres, at disse forbliver i lokalsamfundet og kommer lokalsamfundets sociale og økonomiske udvikling til gavn snarere end projekternes aktionærer;

36. anerkender, at det via nationale politikker er muligt at fremme bæredygtig udvikling og de lokale energiprojekters miljøaspekter gennem økonomiske incitamenter (f.eks. afgiftsfritagelse eller investeringsstøtte) eller nedsættelse af energiregningerne eller andre incitamenter til selvstændige projekter, som tilbyder en bred vifte af tjenester og fordele.

Vedtagelse af forenklede og forholdsmæssige lovgivningsmæssige og administrative procedurer for lokale energifællesskaber

37. Det Europæiske Regionsudvalg stiller sig positivt til indførelse af krav vedrørende etablering af en kvikskranke for certificerings- og godkendelsesprocedurer for projekter, der fremsættes under det nye direktiv om vedvarende energi, der giver medlemsstaterne en passende ramme for løsninger tilpasset den nationale og lokale kontekst.

Sikre lokale energifællesskaber adgang til teknisk information, retningslinjer og finansiering

38. Det Europæiske Regionsudvalg anerkender, at de lokale energifællesskabers og energikoooperativernes projekter har nydt godt af finansieringsmuligheder inden for rammerne af offentlige støtteordninger, disponible midler under EU-initiativer og kommercielle banker;

39. anbefaler, at der på nationalt niveau etableres specifikke økonomiske støtteordninger for lokale energifællesskaber, navnlig i den fase, hvor projekterne planlægges og lanceres (f.eks. omdannelse af subsidier til lån, garantier, muligheder for billige lån osv.), idet man forenkler adgangen til teknisk information og retningslinjer vedrørende lancering, finansiering og gennemførelse af lokale projekter.

C. *Anbefalinger til de lokale og regionale myndigheder*

Indførelse af lokale politikker for udvikling af lokale energifællesskaber

40. Det Europæiske Regionsudvalg understreger, at de lokale og regionale myndigheder kan supplere EU's og medlemsstaternes politikker ved at fastsætte supplerende målsætninger vedrørende lokale energifællesskabers bidrag til energimålsætningerne på lokalt plan. Eksempelvis deltager et stort antal byer i borgmesteraftalen, som led i hvilken der er blevet fastlagt lokale planer for bæredygtige tiltag med hensyn til energi og klima;

41. opfordrer de lokale og regionale myndigheder til at lave en fortegnelse over de lokale og regionale energifællesskaber, der kan bidrage til indfrielsen af de lokale energimål og social- og arbejdsmarkedspolitiske mål, og identificere støttemekanismer for disses udvikling og rådgivningstjenester, såfremt dette er nødvendigt og kan gøres på en ikkediskriminerende måde.

Analyse af mulighederne for at indgå partnerskaber med lokale energifællesskaber og etablere lokale energifællesskaber

42. Det Europæiske Regionsudvalg mener, at de lokale og regionale myndigheder for at styrke lokale energifællesskabers bidrag til lokale politiske mål kan indgå partnerskaber med eksisterende fællesskaber eller etablere nye fællesskaber i samarbejde med lokale borgere;

43. understreger, at lokale energifællesskaber og lokale og regionale myndigheder er partnere, der supplerer hinanden gensidigt. Således sørger lokale og regionale myndigheder for en ramme for projekter vedrørende produktion af energi fra vedvarende kilder, administrativ bistand og præferencepriser, mens de lokale energifællesskaber har ansvaret for teknisk ekspertise og økonomisk og finansiel bistand under projekt gennemførelsen;

44. mener, at de lokale og regionale myndigheder spiller en vigtig rolle i energiomstillingen, idet de har ansvaret for de lokale energidistributionsnet, ligesom de styrer disse gennem specialiserede selskaber for almennyttige offentlige tjenesteydelser på energiområdet. De lokale og regionale myndigheder spiller en fremtrædende rolle med hensyn til at bevidstgøre borgerne om mulighederne for at engagere sig i energisektoren på lokalt plan og til at formidle relevante oplysninger herom.

Bruxelles, den 6. december 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Formand for
Det Europæiske Regionsudvalg*
